
Saknr: 2020/47906-1
Saksbehandlar: Ruth Ørnholt Hillevi
Runshaug

Saksgang

Utval	Utv.saknr.	Møtedato
Hovudutval for opplæring og kompetanse		13.05.2020
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		19.05.2020
Fylkesutvalet		28.05.2020
Fylkestinget		09.06.2020

Strategi for utvikling av skulebibliotek i vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune – mandat og oppstart av planarbeid

Forslag til innstilling

1. Det skal utarbeidast ein strategisk plan for utvikling av skulebiblioteka i vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune.
2. Planen bør ha vekt på
 - a. bruk av skulebiblioteket som pedagogisk ressurs for den enkelte skule
 - b. skulebiblioteket som studieverkstad og arena for arbeid under rettleiing
 - c. samarbeid mellom skulebibliotek og kommunale bibliotek
 - d. potensialet for skulebiblioteket som arena for demokrati og danning
3. Planen må vise korleis ein kan ivareta koordinering, kompetanseutvikling og nettverksarbeid for utvikling av bibliotektenester i Vestland fylkeskommune
4. Planen må peike på samla ressursbehov og korleis tenesta kan finansierast utanfor skulen sitt budsjett
5. Fylkesrådmannen organiserer planarbeidet i Avdeling kultur, idrett og inkludering og Avdeling opplæring og kompetanse. I planprosessen skal skular, elevar og bibliotekpersonale involverast,

Samandrag

Skulebiblioteka er ein viktig pedagogisk og sosial ressurs i vidaregåande skule. For å utjamne forskjellar mellom skulane og for å få ei god utnytting bibliotektenesta, er det behov for ein strategisk plan for utvikling av skulebiblioteka i vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune. Planen bør ha vekt på å ta skulebiblioteket i bruk som pedagogisk ressurs, utvikle samarbeidet med kommunale bibliotek og potensialet for biblioteket som arena for demokrati og danning. Utfordringar kring ressursbehov og finansiering av bibliotektenesta må vere del av planarbeidet.

fylkesrådmann

fylkesdirektør

Per Morten Ekerhovd
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskreven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Ein finn grunngeving for at det skal vere skulebibliotek på dei vidaregåande skulane i Opplæringslova (§ 9-2), Forskrift til opplæringslova (§21-1), i Regional kulturplan 2015 - 2025 i Hordaland og i Regional plan for kultur i Sogn og Fjordane 2019 - 2027.

I samband med samanslåing av Hordaland og Sogn og Fjordane vart skulebibliotek handsama i delprosjektet Heilskap og kvalitet i vidaregåande opplæring (DPO1.2). Prosjektet kom med desse tilrådingane om korleis bibliotektenestene kan løysast i Vestland fylke :

1. Det bør utarbeidast ein strategisk plan for utvikling av skulebiblioteka i vidaregåande opplæring i Vestland fylke. Planen bør ha vekt på å ta skulebiblioteket i bruk som pedagogisk ressurs, utvikle samarbeidet mellom lærar og bibliotekar, mellom elevar og mellom t.d. skule og folkebibliotek. Planen bør også få fram potencialet for biblioteket som arena for demokrati og danning.
2. Det bør etablerast felles biblioteksystem for alle skulane i Vestland frå 1.januar 2021.
3. Det vil vere behov for å ivareta koordinering, kompetanseutvikling og nettverksarbeid for utvikling av bibliotektenester i Vestland. Stillingsressurs til dette må vere tilstrekkeleg til å ivareta koordinering og oppfølging over heile det nye fylket.
4. Det bør avsetjast eit årleg budsjett til kompetanseheving av skulebibliotektilsette

Det er stor variasjon mellom skulane i Vestland i kva grad biblioteket er integrert i det pedagogiske arbeidet. Det gjeld t.d. samarbeid med pedagogisk personale, kunnskapssøk, lesekampanjar, marknadsføring, arbeid med samlingsutvikling og tilgang til elektroniske ressursar. Biblioteka fungerer i dag i mindre grad som lærings- og kulturarena enn som sosial møteplass og som arena for studieverkstader m.m. Ei undersøking frå Hordaland i 2019 viser at biblioteket vert i liten grad nytta som pedagogisk grep i dag, men at ein har forventingar om meir bruk i framtida.

Det er også variasjon i korleis tenesta er organisert. I Hordaland har alle utanom eit bibliotek felles biblioteksystem. I Sogn og Fjordane er det ikkje eit felles oversyn over innhaldet i biblioteka. I Hordaland har Opplæringsavdelinga finansiert ei heil stilling som skulebibliotekkoordinator, medan det ikkje har vore sentral koordinering av tenesta i Sogn og Fjordane. Det har vorte løyvd ein fast pott til kompetanseheving i Hordaland, medan fylkesbiblioteket i Sogn og Fjordane har søkt om midlar frå Opplæringsavdelinga til kvart tiltak som har blitt iverksett.

I 2019 var det 23 årsverk i skulebiblioteka i Hordaland. Av desse var 16,7 årsverk fagutdanna bibliotekar. I Sogn og Fjordane er fire av skulebiblioteka kombinert med folkebiblioteket, såkalla kombinasjonsbibliotek. Desse blir drifta av folkebiblioteket. To skular har fulltidsstilling, medan dei resterande fem har deltidstillingar på skulebiblioteket. Tilstrekkeleg bibliotekarkompetanse på kvar skule, er ei hovudutfordring for utvikling av skulebiblioteka.

Dei fleste skulane i tidlegare Hordaland har brukbare rom til bibliotek. Nye og rehabiliterte skulebygningar har gode biblioteklokale. Fleire av skulebiblioteka i tidlegare Sogn og Fjordane har relativt nye lokale. Biblioteka som er kombinasjonsbibliotek eller i sambrukshus, er særleg fine.

Ein strategisk plan for utvikling av skulebiblioteka i vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune bør legge vekt på:

1. Skulebiblioteket som pedagogisk ressurs for den enkelte skule

Biblioteket kan tilføre læringsmiljøet på skulen rammer for læring som alternativ og supplement til tradisjonell klasseromsundervisning. I framtidens skule er det lagt vekt på å utvikle kompetanse i å lære. Skulen legg gjennom skulebiblioteket til rette for at elevane utviklar eigen motivasjon og kompetanse som gjer at dei følgjer opp sine interesser for å lese, lære og skrive på sjølvstendig grunnlag. Her inngår også evna til å søke og handsame informasjon (informasjonskompetanse).

2. Skulebiblioteket som studieverkstad og arena for arbeid under rettleiing

Skulebiblioteket kan spele ei aktiv pedagogisk rolle, men det i seg sjølv aukar ikkje kvaliteten på elevane sitt arbeid. Det er samspelet med lærarar som gir elevane intellektuelt utfordrande

oppgåver, som er det viktig. Biblioteket er ein uformell læringsarena som kan fremje samarbeid mellom elevar og vere ein arena for arbeid der lærarar kan vere til stades å gi rettleiing.

3. Samarbeid mellom skule- og folkebibliotek

I både små og større kommunar er det mykje å hente på å utgreie moglegheitene som ligg i eit tett samarbeid mellom skulebibliotek og kommunale bibliotek. Ein finn gode døme i Sogn og Fjordane, der fire av skulebiblioteka er kombinerte folke- og skulebibliotek og i Hordaland der skulebiblioteket til nye Åsane vgs. skal driftast av Bergen Off. Bibliotek i det nye kulturhuset i Åsane.

4. Skulebiblioteket som arena for demokrati, danning og trivsel

Gode skulebibliotek høyrer med i utforming av ein skule for framtida, der kvalitet og trivsel er sentrale verdiar. Biblioteka sitt samfunnsoppdrag er å vere tilgjengeleg for alle, uavhengige av sosiale, geografiske og økonomiske skiljelinjer. Skulebiblioteket skal støtte og fremje utdanningsmåla til skulen. Det er mykje å hente i å nytte skulebiblioteka i styrking av lesing og digitale ferdigheter, og som bidrag til auka gjennomføring. Biblioteket kan også vere samlingsstad og arena for kulturelle opplevingar, vere ein sosial møteplass, motverke utanforskap og bidra til eit godt psykososialt skulemiljø

5. Ressursbehov og finansiering

Tilgang til bibliotekarkompetanse varierer mykje frå skule til skule. Mange skular ønskjer seg bibliotekar, men kan ikkje finansiere det over eige budsjett. Dette har ført til forskjellar mellom skular som i utgangspunktet er ganske like. Planen må peike på samla ressursbehov og korleis tenesta kan finansierast utanfor skulen sitt budsjett.

Vedtakskompetanse

Fylkestinget, jf. vedteke reglement for fylkestinget, punkt 2.1.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Økonomiske konsekvensar går inn i planarbeidet

Klima: Ikkje relevant

Folkehelse: Tilgang til bibliotek er ein del av det ålmenne folkehelsearbeidet

Regional planstrategi: Planarbeidet følgjer opp satsingar i Regionale kulturplan i Hordaland 2015-2025, Regional plan for kultur i Sogn og Fjordane 2019 - 2027 og DP1.2 Heilskap og kvalitet i den vidaregåande opplæringa.

Konklusjon

Skulebiblioteka er ein viktig pedagogisk og sosial ressurs i vidaregåande skule. For å utjamne forskjellar mellom skulane og for å få ei god utnytting bibliotektenesta, er det behov for ein strategisk plan for utvikling av skulebiblioteka i vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune. Planen bør ha vekt på å ta skulebiblioteket i bruk som pedagogisk ressurs, utvikle samarbeidet med kommunale bibliotek og potensialet for biblioteket som arena for demokrati og danning. Utfordringar kring ressursbehov og finansiering av bibliotektenesta må vere del av planarbeidet.

Ansvar for planarbeidet blir lagt til Avdeling for kultur, idrett og inkludering, Seksjon for bibliotekutvikling i samarbeid med Opplæringsavdelinga. I planprosessen må skular, elevar og bibliotekpersonale involverast.